

Predmet: Povijest

Nastavnik: Tomislav Smolčić

Razredi: 1.a, 1.b, 1.c, 2.a, 2.b, 2.c, 3.c, 4.b, 4.c

Elementi i kriteriji vrednovanja¹

1. Činjenično znanje

Ovim elementom vrednuje se učenikovo poznavanje i razumijevanje povijesnih događaja, osoba, temeljnih kronoloških odnosa, korištenje odgovarajuće povijesne terminologije.² U element činjenično znanje upisuje se ocjena iz pisane provjere znanja prema sljedećim kriterijima:

Odličan: 90-100%

Vrlo dobar: 80-89.99%

Dobar: 65-79.99%

Dovoljan: 50-64.99%

Nedovoljan: manje od 50%.

2. Konceptualno znanje

Ovim elementom vrednuje se poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava. Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.

2.1. Usmena provjera

U element konceptualno znanje pretežito se unosi numerička ocjena usmenog odgovaranja prema sljedećim kriterijima:

Odličan (5)	Učenici povezuju različite elemente nastavnog gradiva u cjelinu. Potpuno samostalno navode uzroke, povod i posljedice povijesnih
-------------	--

¹ Za izradu kriterija konzultirana je: Danijela Trškan, *Provjera i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, Zagreb: Srednja Europa, 2005., 11-17.

² *Kurikulum nastavnog predmeta povijest za osnovne škole i gimnazije*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019., 68.

	<p>dogadaja. Povijesne osobe i događaje tumače u povijesnom kontekstu. Izvrsno se i potpuno samostalno snalaze u vremenu i prostoru. Uspoređuju i sučeljavaju povijesne događaje, osobe i procese. Na osnovu kriterija procjenjuje primjenjivost, pouzdanost, vrijednost stajališta, tvrdnji i podataka iz izvora znanja.</p>
Vrlo dobar (4)	<p>Učenici koriste povijesne podatke pri rješavanju novih problema u novim situacijama te ih pokušavaju klasificirati i razvrstati. Raščlanjuju gradivo na sastavne dijelove, uz minimalnu pomoć nastavnika pojašnjavaju uzročno-posljedične veze, pri odgovoru na postavljeno pitanje razlikuje bitno od nebitnog. Uz minimalnu pomoć nastavnika snalazi se na slijepom zemljovidu.</p>
Dobar (3)	<p>Učenici znaju povijesne podatke, mogu ih uz protumačiti uz pomoć nastavnika i samostalno ih ukratko prepričati svojim riječima. Učenik stečeno znanje izlaže svojim riječima (translacija), tumači i pojašnjava nastavno gradivo, razumije glavne ideje i njihove međusobne odnose. Uz pomoć nastavnika snalazi se na slijepom zemljovidu, prepoznaje osnovne kronološke odrednice (što je bilo prije, a što poslije), zna godine važnijih događaja (npr. Francuska revolucija, bitka na Mohačkom polju, početak i kraj Prvog svjetskog rata...). Uz pomoć nastavnika uočava kontinuitet i promjene, razumije značenje pojmova uzrok i posljedica te navodi primjere.</p>
Dovoljan (2)	<p>Učenici znaju osnovne povijesne podatke te ih nepromijenjene reproduciraju ili samo prepoznaju. Zna odgovoriti na pitanja koja započinju s npr. <i>Što je..?</i>, <i>Nabroji...</i> i sl. Niti uz pomoć i poticaj nastavnika ne pokazuje razumijevanje tehničkih koncepata u nastavi povijesti. Uz veliku pomoć i poticaj nastavnika snalazi se u vremenu i prostoru.</p>
Nedovoljan (1)	<p>Učenik niti uz pomoć i poticaj nastavnika ne može nabrojati, reproducirati niti prepoznati osnovne povijesne podatke. Na većinu postavljenih potpitanja koja bi ga trebala usmjeriti na točan odgovor odgovara s „ne znam“. Niti uz pomoć i poticaj nastavnika ne pokazuje razumijevanje tehničkih koncepata u nastavi povijesti. Ne snalazi se u vremenu i prostoru niti uz pomoć i poticaj nastavnika</p>

2.2. Slijepi zemljovid

Učenici mogu pisati i pisanu provjeru znanja u kojoj se provjerava koncept prostora, tzv. slijepa karta. Učenici moraju znati odgovore na postavljena pitanja (geografski termini) koje potom označavaju na slijepoj karti. Ova ocjena, ako je numerička, upisuje se u element konceptualnog znanja prema sljedećim kriterijima:

Odličan: 90-100%

Vrlo dobar: 80-89.99%

Dobar: 65-79.99%

Dovoljan: 50-64.99%

Nedovoljan: manje od 50%.

2.3. Analiza povijesnog izvora odnosi se na odgovaranje na pitanja koja učenici dobiju prilikom analize povijesnog izvora (tekst, karikatura, fotografija i sl.). Pitanja su koncipirana kao zadatci objektivnog tipa ili zadatci sa kraćim ili duljim slobodnim odgovorom. Ocjenjivanje se provodi prema sljedećim kriterijima:

Odličan: 90-100%

Vrlo dobar: 80-89.99%

Dobar: 65-79.99%

Dovoljan: 50-64.99%

Nedovoljan: manje od 50%.

3. Proceduralno znanje

Ovim elementom ocjenjuje se poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti.³ U element „Proceduralno znanje“ unosi se ocjena iz eseja, plakata, prezentacije, esejske analize povijesnog izvora.

3.1. Ocjenjivanje eseja vrši se prema sljedećoj tablici i kriterijima:

Redni broj	Ime i prezime	Esej predan na vrijeme (2)	Forma (uv., raz., zak.) (1)	Ispoštovan zadani opseg (1)	Definiranje teze (2)	Činjenice koje prethode tezi (2)	Argumentacija (5)	Jasnoća i kontinuitet (3)	Korištenje izvora i literature (3)	Dokazanost teze (2)	Ukupni dojam o tekstu (5)	Ostvareno bodova od 26	Ocjena
------------	---------------	----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	----------------------	----------------------------------	-------------------	---------------------------	------------------------------------	---------------------	---------------------------	------------------------	--------

Učenik dobije dva boda ako je esej predan do krajnjeg roka koji je naveden u uputama za pisanje eseja. Učenik dobije jedan bod ako esej ima formu, odnosno uvod, središnji dio i zaključak te ako je napisan u zadanom rasponu broja riječi (u broj riječi računa se samo tekst uvoda, središnjeg dijela i zaključka). Ako učenik ispravno definira tezu prema istraživačkom pitanju dobije dva boda. Ako se teza djelomično odnosi na postavljeno istraživačko pitanje učenik dobije 1 bod, a ako esej nema tezu učenik dobije 0 bodova. Navede li povijesne činjenice koje prethode njegovoj tezi dobit će 2 boda. Ako su činjenice djelomično točno navedene ili se ne odnose u potpunosti na tezu dobit će 1 bod. Ako se činjenice koje prethode tezi ne odnose na tezu ili su u potpunosti netočne učenik će dobiti 0 bodova. Broj bodova u argumentacijskom

³ Kurikulum nastavnog predmeta povijest za osnovne škole i gimnazije, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019., 68.

dijelu ovisi o broju i valjanosti argumenata koje učenik navede kako bi potkrijepio svoju tezu. Ako je esej napisan jasno i u kontinuitetu učenik će dobiti 3 boda. Ako tekst nije povezan u cjelinu te ako odlomci nisu funkcionalni učenik će dobiti 2 ili 1 bod, ovisno o broju grešaka. Učenik će dobiti 3 boda ako iskoristi minimalno 3 povijesna izvora i 3 jedinice literature. Ako iskoristi 2 povijesna izvora i dvije jedinice literature dobit će 2 boda, a jedan bod ako iskoristi jedan izvor i jednu jedinicu literature. Za pisanje eseja učenici dobiju literaturu (ulomke iz historiografije) i izvore, ako koriste dodatnu literaturu i izvore mogu dobiti dodatni bod. Ako učenik u potpunosti dokaže svoju tezu dobit će 2 boda, a ako je djelomično dokaže dobit će 1 bod. Ako teza nije dokazana učenik će dobiti 0 bodova. Ukupan dojam o tekstu nosi 5 bodova koji se dodjeljuju ovisno o ukupnom broju pogrešaka u prethodno navedenim bodovnim kategorijama i to prema sljedećoj ljestvici 5 bodova (0-2 greške), 4 boda (3-4 grešaka), 3 boda (5-7 grešaka), 2 boda (8-10 grešaka), 1 bod (11-13 grešaka), 0 bodova će dobiti ako ima više od 13 grešaka (u greške se računaju i pravopisne pogreške, neispravno navođenje literature i sl.)

3.2. Vrednovanje PowerPoint prezentacije i izlaganja vrednuju se prema sljedećoj tablici i kriterijima:

Ime i prezime	Razred	Tema	prezentacija ima naslovni slajd (1)	dobra veličina fonta (1)	slajd nije prezasićen tekstem (1)	predstavljanje je tečno (2)	vladanje materijom izlaganja (2)	prezentacija je sadržajno ispravna (5)	poticanje učenika na sudjelovanje (2)	odgovori na postavljena pitanja (2)	predstavljeno u zadanom vremenu(2)	prezentacija sadrži popis literature (1)	Ukupno - 19	Ocjena

Ako prezentacija ima naslovni slajd, dobru veličinu fonta (da se jasno može pročitati iz zadnje klupe) te ako slajd nije prezasićen tekstem učenik će dobiti po 1 bod za ispunjenje svakog navedenog kriterija. Ako učenik prilikom prezentacije ne zastajkuje i zamuckuje, odnosno ako je izlaganje tečno dobit će dva boda, ako nekoliko puta zastane ili zamuckuje učenik će dobiti 1 bod. Ako učenik ne može nastaviti izlaganje nakon zastajkivanja i odustane od izlaganja dobit će 0 bodova. Ako učenik vlada materijom izlaganja, odnosno ispravno koristi povijesnu terminologiju i točne podatke dobit će 2 boda. Ako mu se potkrađu 2 pogreške dobit će 1 boda, a za 3 ili više pogrešaka dobit će 0 bodova. Ako je prezentacija sadržajno ispravna učenik će dobiti 5 bodova. Za svaku pogrešku u sadržaju i faktografiji učenik će dobiti 1 bod manje. Ako potpitanjima potiče ostale učenike na sudjelovanje učenik će dobiti 2 boda. Ako je učeniku pri poticanju drugih učenika na suradnju potrebna nastavnikova pomoć dobit će 1 bod, a ako ne uključi druge učenike dobit će 0 bodova. Na kraju usmenog izlaganja učenici i nastavnici postavljaju pitanja izlagaču o temi izlaganja. Ako učenik zna odgovor na sva pitanja dobit će 2

boda, ako ne zna odgovor na jedno do dva pitanja (ovisno o broju pitanja), dobit će 1 bod, a ako ne zna odgovor niti na jedno postavljeno pitanje dobit će 0 bodova. Izlaganje u zadanom roku učeniku donosi dodatna 2 boda, ako je izlaganje dvije minute duže ili kraće od zadanog vremenskog okvira dobit će 1 bod, a ako je izlaganje duže ili kraće od zadanog vremenskog roka više od dvije minute učenik će dobiti 0 bodova. Ako prezentacija sadrži potpun popis korištenih izvora i literature učenik će dobiti 1 bod. Učenik može dobiti dodatan bod ako provede kviz ponavljanja nakon prezentacije i sl. Ocjene se dodjeljuju prema sljedećoj skali:

Odličan (19-18)

Vrlo dobar (17-15)

Dobar (14-12)

Dovoljan (11-10)

Nedovoljan (9 bodova i manje)

U funkciji praćenja napredovanja i učenja pojedinog učenika provodi se i formativno provjeravanje opisnim bilješkama.

U svrhu provjeravanja napredovanja afektivnog područja učenika predmetni nastavnik u e-imenik upisuje zapažanja o interesima i stajalištima učenika te njihovom odnosu prema nastavnom predmetu. Odnosno, bilježi aktivno sudjelovanje učenika na nastavi, čitanje, pisanje domaće zadaće i sl.

Usmeno odgovaranje, pisane provjere znanja i ispravci

Usmeno odgovaranje može biti svaki sat bez najave. Učenik može odgovarati svaki nastavni sat. Ne primjenjuje se običaj „krugova“, odnosno da učenik koji je odgovarao sljedeći put odgovara tek kada svi drugi učenici odgovaraju.

Pismeni ispit se najavljuje minimalno dva tjedna prije datuma pisane provjere znanja. Ukoliko učenik nije bio prisutan na pisanoj provjeri znanja istu će pisati prvi sljedeći sat povijesti na kojem bude fizički prisutan.

Sve negativne ocjene iz pisanih provjera znanja moraju se ispraviti do kraja nastavne godine. Ako ih učenik ne ispraviti biti će upućen na produžnu nastavu. Ispravak pisane provjere znanja obavezan je za učenike koji su dobili negativnu ocjenu i u pravilu se piše treći sat od sata kada su učenici dobili uvid u pisanu provjeru. Ispravak se može pisati i u drugom terminu ako se tako dogovore nastavnik i učenici. Ocjena iz ispravka pisane provjere znanja, pozitivna ili negativna, upisuje se u numeričkom obliku u predviđenu rubriku.

Zaključivanje ocjena

Zaključna ocjena je odraz cjelokupnih odgojno-obrazovnih postignuća tijekom nastavne godine. U pravilu, zaključna ocjena proističe iz aritmetičke sredine svih ocjena u nastavnoj godini iz svih elemenata prema sljedećim kriterijima:

Nedovoljan: 1-1.49

Dovoljan: 1.50-2.49.

Dobar: 2.50-3.49

Vrlo dobar: 3.50-4.49

Odličan: 4.50-5.00

Da bi učenik imao zaključenu ocjenu „dovoljan“ mora zadovoljiti sljedeće dodatne kriterije:

- sve pisane provjere moraju biti pozitivne ili ispravljene ako je učenik dobio negativnu ocjenu iz pisane provjere znanja
- elementi proceduralno znanje i konceptualno znanje moraju biti pozitivni, odnosno prosjek svakog elementa mora biti minimalno 1.50

Zaključna ocjena ne mora nužno biti odraz aritmetičke sredine svih ocjena. U slučaju da se kod učenika primijeti napredovanje ili nazadovanje u radu može mu biti zaključena viša ili niža zaključna ocjena. Pri zaključivanju ocjena u obzir se uzimaju bilješke formativnog vrednovanja.